

Rehab efter op med anatomisk axelprotes

Ingrid Hultenheim Klintberg, PhD, PT
Sahlgrenska Universitetssjukhuset / Mölndal

EUROPEAN SOCIETY FOR SHOULDER AND ELBOW REHABILITATION

EUSSE

Målsättning

- Fri från värk i vila
- Smärtfri under vardagens aktiviteter
- Funktionellt rörelseomfång och uthållighet
- God sömn

Patientens målsättning

Tidig fas

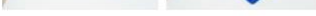
Axelförband

Tag av x 3 – 5 / dag

Utföra hemträningsprogram

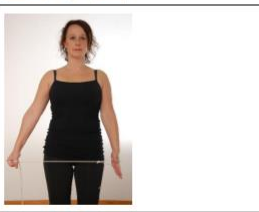

	Knyt handen kraftigt och sträck sedan ut fingrarna maximalt. <i>20 – 30 gånger</i>
	1) Dra axlarna upp mot öronen - sänk mjukt tillbaka till avslappnad position. <i>10 - 20 gånger</i>
	2) Böj och sträck armbågen maximalt <i>10 - 20 gånger</i>
	3) Ta stöd mot en stol eller ett bord. Pendla mjukt med armen. Framåt – bakåt <i>10 gånger</i> Utåt – inåt <i>10 gånger</i>

	4) Sitt vid ett bord. Vila underarmen mot bordet. Vid behov assistera rörelsen med andra handen:
	a) För underarmen framåt och tillbaka. <i>20 gånger</i>
	b) För hela underarmen snett utåt framåt och tillbaka. <i>20 gånger</i>
	c) För handen ut från och in mot mage. <i>20 gånger</i>

Riktlinjer/ Rutiner:
hittadokument.vgregion.se

Tidig fas

Vid avveckling av förband – hemträningsprogram II

	<p>1) Fäst gummibandet i ett dörrhandtag. Dra ihop skulderbladen och för armbågarna intill kroppen och sakta tillbaka. <i>20 – 30 gånger</i></p>		<p>5) Håll tummarna bakåt. Låt händerna följa kroppen upp till midjan. När rörligheten ökar, för handen bakåt upp på ryggen. <i>20 gånger</i></p>
	<p>2) Sätt en handduk mellan armbågen och kroppen. Dra gummibandet utåt och tillbaka med den friska armen. Den opererade/skadade armen ska vara stilla mot handduken under hela övningen och gummibandet ska vara spänt. <i>20 gånger</i></p>		<p>6) Håll armarna böjda – lyft armbågarna uppåt- utåt. Kontrollera att axlarna hålls stilla. <i>20 gånger</i></p>
	<p>3) Stå med den opererade/skadade armen en liten bit ut från kroppen. Tummen ska peka framåt och armbågen ska vara rak. Dra gummibandet utåt och tillbaka med den friska armen. Den opererade/skadade armen ska vara stilla under hela övningen och gummibandet ska vara spänt. <i>20 gånger</i></p>		<p>7) I liggande. Med hjälp av andra handen; Lyft armarna framåt – uppåt, böj armbågen när du sänker tillbaka armarna. <i>20 gånger</i></p>
	<p>4) Sitt vid ett bord. Vila underarmen mot bordet: För underarmen snett framåt och vrid upp handflatan. <i>20 gånger</i></p>		

Successivt komplettera / byt ut övningar hemma och på mottagning

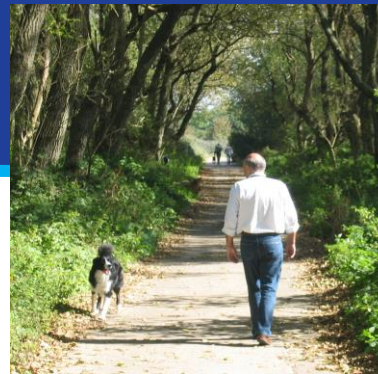
Tidig fas

Avveckla förbandet ?

Låt strukturerna avgöra. Känn efter!

Prata med dina strukturer / muskler!

Under längre promenader
På buss, spårvagn, tåg..
Folksamlingar

Kyla i smärtlindrande syfte

– komplettera, utöver smärtstillande
..eller, istället för...

3 – 5 / dag, 10 – 20 minuter

Frysta ärtor, brysselkål....

Isbitar från frysen...

IceBand®

Journal of Bodywork & Movement Therapies 27 (2021) 368–387

Contents lists available at ScienceDirect

Journal of Bodywork & Movement Therapies

journal homepage: www.elsevier.com/jbmt

Prevention and Rehabilitation

Shall we use cryotherapy in the treatment in surgical procedures, in acute pain or injury, or in long term pain or dysfunction? - A systematic review

Ingrid Hultenheim Klintberg ^{a, *}, Maria EH. Larsson ^b

Tidig fas

Hjälp din patient, prova ut vilopositioner
Loose – packed – position 30°; 30°; 30°

Struktur för att återställa god funktion

1. Hitta att det rör sig i den nya leden
2. Hitta musklerna på baksidan
  - placera hela ledsystemet rätt
3. Hitta till uppåtrotation av skapula

Musklerna måste förstå hur de ska göra
– innan de kan göra det bättre, bli starkare

Tidig fas

1. Hitta att det rör sig i leden

Återställ aktivt rörelseomfång – minimal belastning

Start >20 - 30°

Flexion – Extension

Humerus Utåtrot – Inrot

Elevation

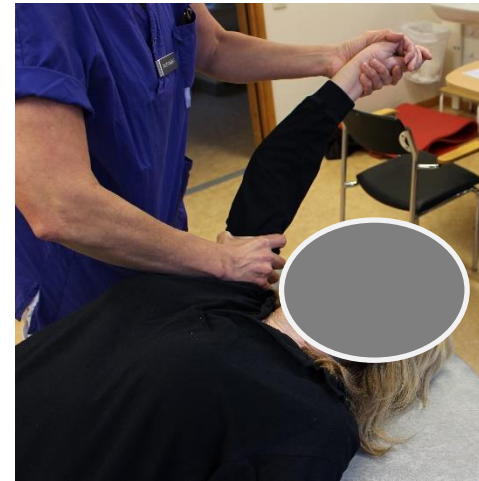

Återställ aktivt rörelseomfång – minimal belastning

Tyngdöverföring – underlätta rätt muskelaktiveringsmönster i motor cortex

Manuellt guidade aktiva rörelser

Patienten utför rörelsen, FT assisterar upp till högre ROM

Hjälper muskler att släppa efter – få självförtroende

Ingen manuell press i ytterläge!

Struktur för att återställa god funktion

2. Hitta baksidan - skulderbladsmuskulerna

Alla muskler över axelleden tar spjörn från skulderbladet

2. Hitta baksidan - skulderbladsmuskulerna

Så snart patienten hanterar, **RAKA ARMAR!!**

Kombinera med utåtrotation av humerus !

2. Hitta baksidan - Triceps

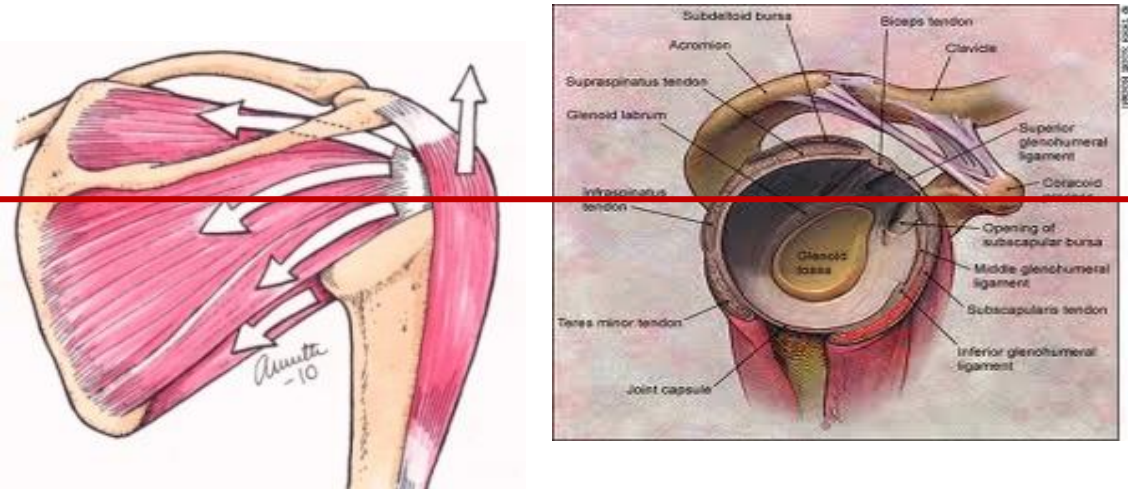

Gummiband över dörr
Guida manuellt!
Verifiera att det blir.....

Struktur för att återställa god funktion

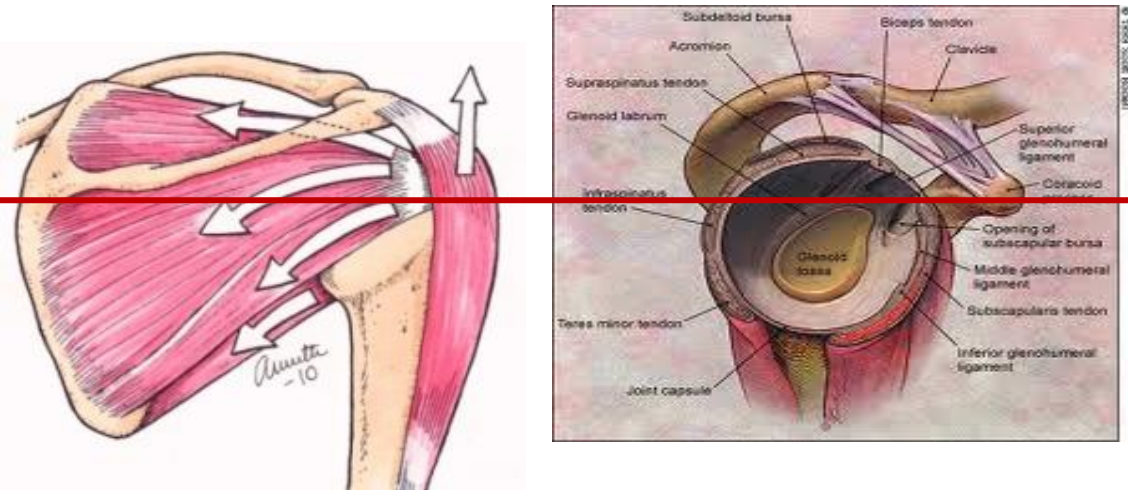
Anatomisk protes – större delen av rotatornkuffen OK

Kronberg M et al. Muscle activity and coordination in the normal shoulder. An electromyographic study. Clin Orthop Relat Res 1990;257:76-85.

Struktur för att återställa god funktion

Anatomisk protes = Rehabilitering som rotatorkuffsutur

Kronberg M et al. Muscle activity and coordination in the normal shoulder. An electromyographic study. Clin Orthop Relat Res 1990;257:76-85.

Rehabiliteringens struktur för att återställa god funktion

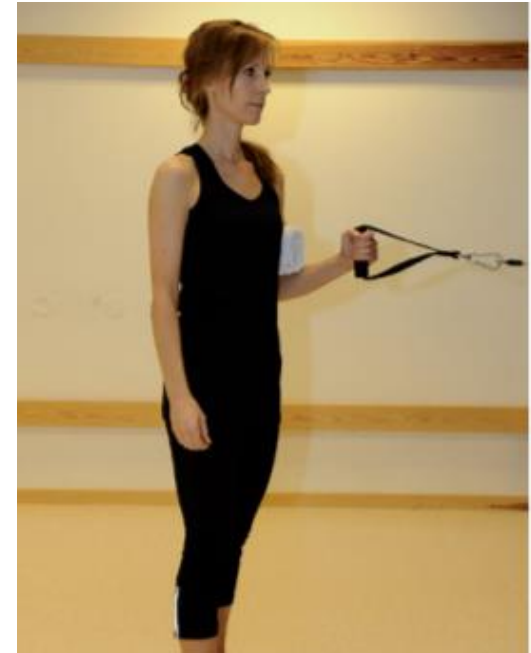
Aktivera musklerna över axelleden i fr o m cirka 30°

- Lättare att hitta aktivering
- Lägre belastning
- Muskelaktiveringen bidrar till stabilisering av ledsystemet

1. Hitta att det rör sig i leden

Rotatorkuffen Utåt- & Inåtrotation

Hitta till inre delen, mitten av musklernas aktionsradie!

Har sällan rörligheten för att kunna utföra!!
Ledhuvudet studsar mot ledens ytterlägen, smärta!

1. Hitta att det rör sig i leden

Rotatorkuffen
Utåt- & Inåtrotation

Fördel ryggliggande
Skulderbladet på plats!

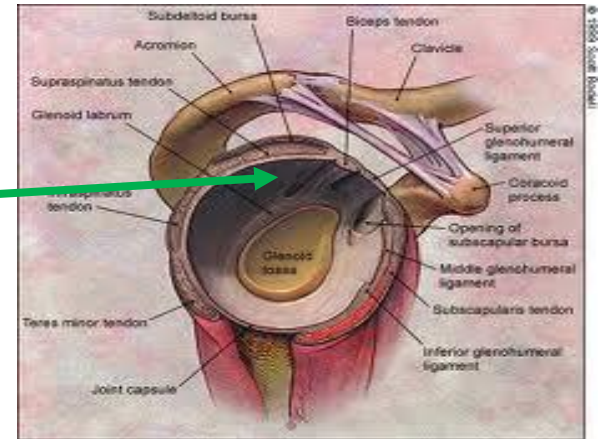
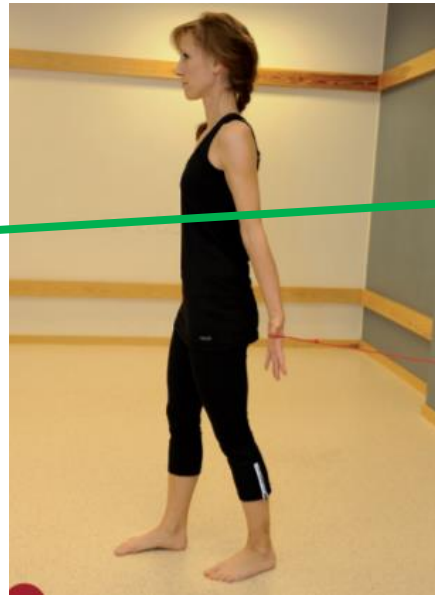
Successivt högre upp i
rörelsebanan!!

1. Hitta att det rör sig i leden

2. Hitta baksidan - skulderbladsmusklerna

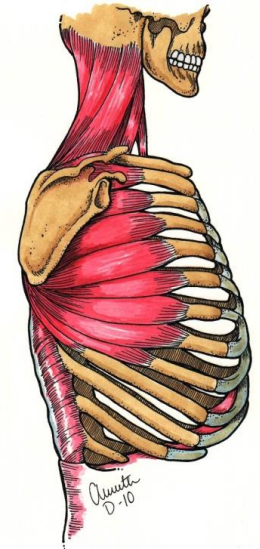
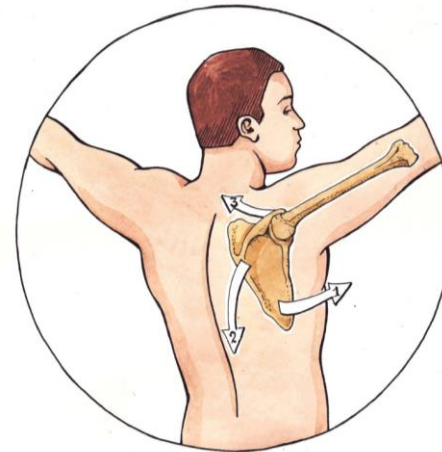
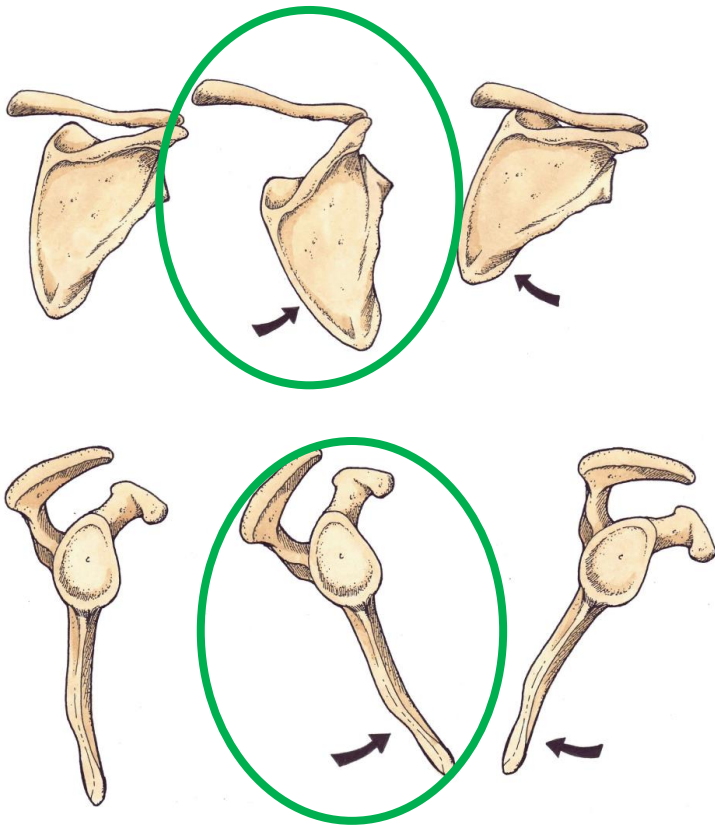
Långa biceps

Supinerad arm
- Från 20° ext till 20. 30° flex

Struktur för att återställa god funktion

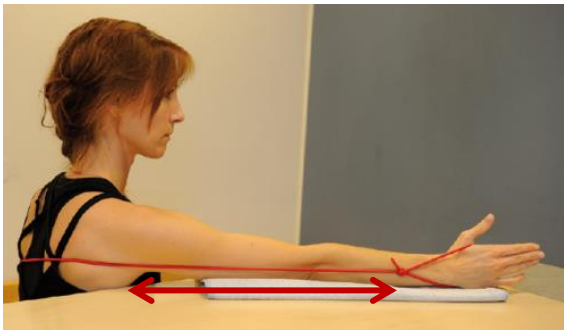
3. Optimera uppåtrotation av skapula

3b. Optimera posterior tilt

Kamkar et al. 1993
Kibler 1998
Cools et al. 2003

3. Optimera uppåtrotation av skapula

Serratus anterior!!!!

Svårt!
Kräver rörelseomfång
Kräver manuell guining & tålmod

3. Optimera uppåtrotation av skapula

Lätt !! Många chanser att lyckas!
Assistera?
Ta hjälp av tyngdöverföring!!

Aldrig händer nedanför ansiktshöjd – bort från väggen

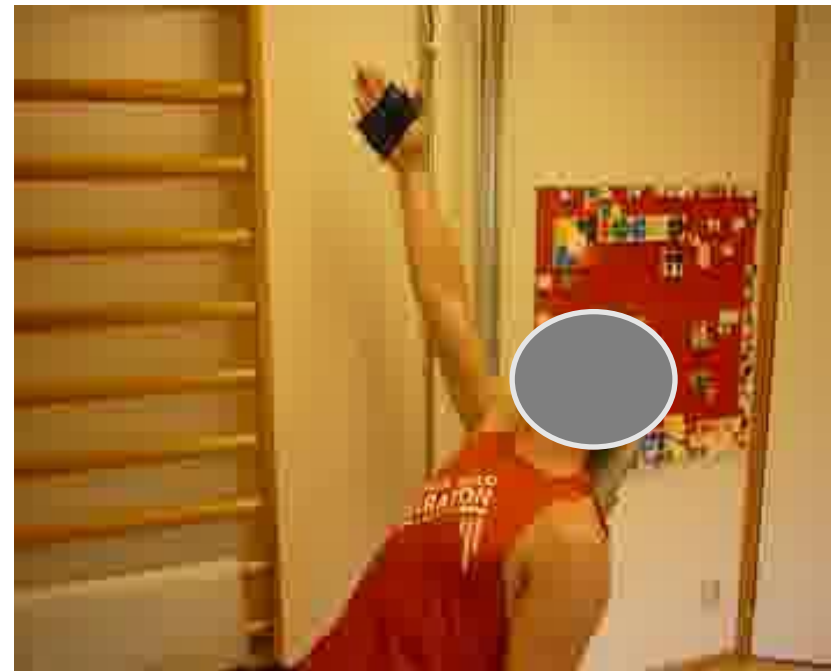
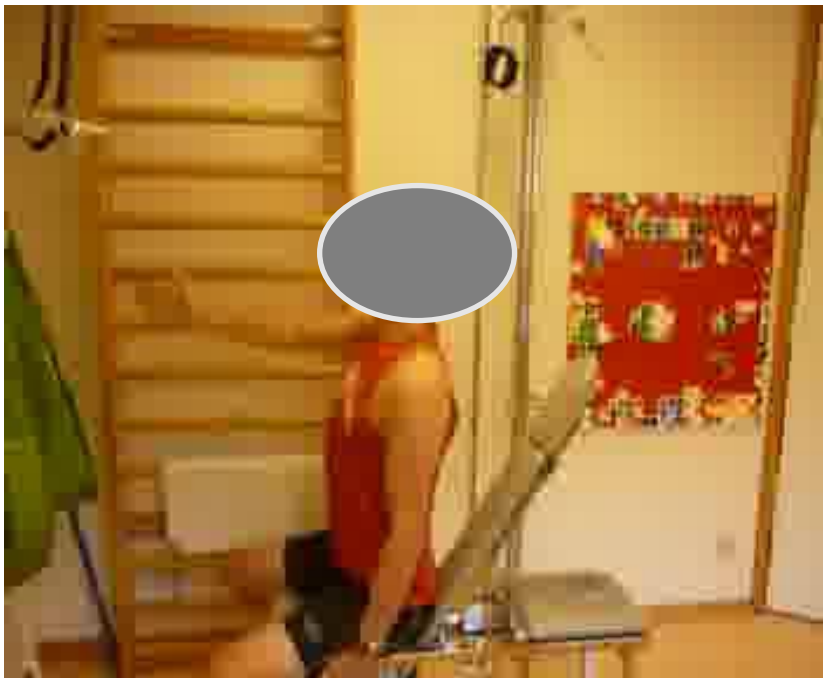
3. Optimera uppåtrotation av skapula

Utnyttja positioner för att underlätta funktion

Högre muskelkapacitet 50 -70° of elevation

Här, högre vridmoment i leden – lång hävarm, gravitation

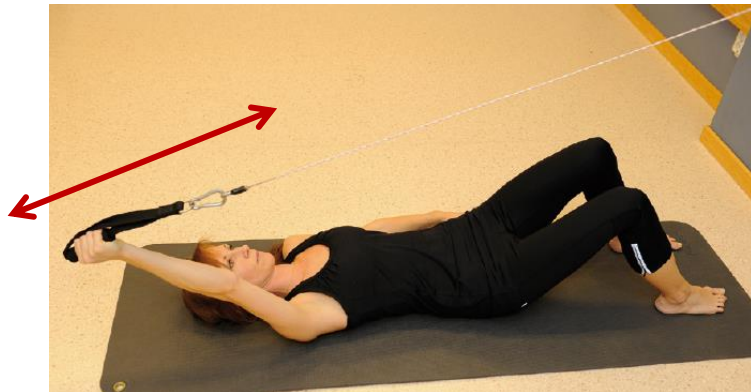
Assistera med vikt, minska armens tyng, vridmoment

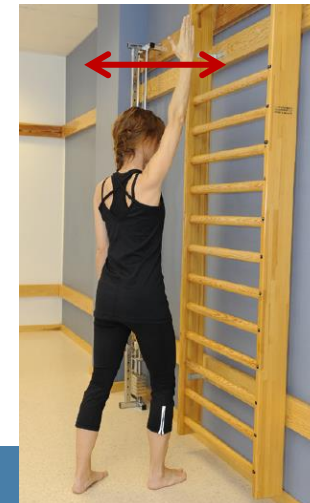
3. Optimera uppåtrotation av skapula

Serratus anterior och Trapezius inferior

Trapezius inferior - posterior tilt

Träning i varm bassäng

1. Hitta att det rör sig i den nya leden
2. Hitta musklerna på baksidan
– placera hela ledsystemet rätt
3. Hitta till uppåtrotation av skapula

Låg belastning, vridmoment
– musklerna lyckas!!

Ännu lägre, leksaksboll i handen

Struktur : kombinera alla tre mål

Utnyttja positioner för att underlätta funktion

Högre muskelkapacitet 50 -70° of elevation

Här, högre vridmoment i leden – lång hävarm, gravitation

Assistera, PNF-teknik, utför med båda armar

Frågestund!

Lunchpaus -13.20